

se věnují jednomu z právních titulů, a to souhlasu subjektu se zpracováním. V tomto kontextu jsou dále upraveny podmínky a náležitosti souhlasu se zpracováním a podmínky týkající se souhlasu dítěte v souvislosti se službami informační společnosti. Nařízení pak přináší hlavní změnu v restriktivnějších podmínkách obecného souhlasu a také souhlasu dítěte. Souhlas musí být nově zejména jednoznačný, oddělený od ostatních ujednání, musí být aktivně udělený (nikoliv nečinností či předvyplněným políčkem souhlasu) a musí být odvolatelný tak snadno, jak byl udělen. Co se týče souhlasu dítěte v souvislosti se službami informační společnosti, Nařízení přináší zejména úpravu týkající se ověření souhlasu dítěte do jeho stanoveného věku.

Ve vztahu k titulům pro zpracování je především nutné zdůraznit, že souhlas není jediným a ani preferovaným titulem pro zpracování osobních údajů. Správci by naopak měli prověřit, zda mohou zpracovávat na základě některého z alternativních titulů (typicky plnění smlouvy, zákonné povinnosti, oprávněného zájmu apod.). Teprve pokud žádný z těchto jiných titulů využít nemohou, je namíste uvažovat o souhlasu subjektu údajů.

Čl. 6 Zákonnost zpracování

1. Zpracování je zákonné, pouze pokud je splněna nejméně jedna z těchto podmínek a pouze v odpovídajícím rozsahu:
 - a) subjekt údajů udělil souhlas se zpracováním svých osobních údajů pro jeden či více konkrétních účelů;
 - b) zpracování je nezbytné pro splnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, nebo pro provedení opatření přijatých před uzavřením smlouvy na žádost tohoto subjektu údajů;
 - c) zpracování je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje;
 - d) zpracování je nezbytné pro ochranu životně důležitých zájmů subjektu údajů nebo jiné fyzické osoby;
 - e) zpracování je nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce;
 - f) zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů příslušného správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody subjektu

údajů vyžadující ochranu osobních údajů, zejména pokud je subjektem údajů dítě.

První pododstavec písm. f) se netýká zpracování prováděného orgány veřejné moci při plnění jejich úkolů.

2. Členské státy mohou zachovat nebo zavést konkrétnější ustanovení, aby přizpůsobily používání pravidel tohoto nařízení ohledně zpracování ke splnění odst. 1 písm. c) a e) tím, že přesněji určí konkrétní požadavky na zpracování a jiná opatření k zajištění zákonného a spravedlivého zpracování, a to i u jiných zvláštních situací, při nichž dochází ke zpracování, jak stanoví kapitola IX.
3. Základ pro zpracování podle odst. 1 písm. c) a e) musí být stanoven:
 - a) právem Unie nebo
 - b) právem členského státu, které se na správce vztahuje.

Účel zpracování musí vycházet z tohoto právního základu, nebo pokud jde o zpracování uvedené v odst. 1 písm. e), musí být toto zpracování nutné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu či při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce. Tento právní základ může obsahovat konkrétní ustanovení pro přizpůsobení uplatňování pravidel tohoto nařízení, včetně obecných podmínek, kterými se řídí zákonnost zpracování správcem, typu osobních údajů, které mají být zpracovány, dotčených subjektů údajů, subjektů, kterým lze osobní údaje poskytnout, a účelu tohoto poskytování, účelového omezení, doby uložení a jednotlivých operací zpracování a postupů zpracování, jakož i dalších opatření k zajištění zákonného a spravedlivého zpracování, jako jsou opatření pro jiné zvláštní situace, při nichž dochází ke zpracování, než stanoví kapitola IX. Právo Unie nebo členského státu musí splňovat cíl veřejného zájmu a musí být přiměřené sledovanému legitimnímu cíli.

4. Pokud zpracování pro jiný účel, než pro který byly osobní údaje shromážděny, není založeno na souhlasu subjektu údajů nebo na právu Unie či členského státu, který v demokratické společnosti představuje nutné a přiměřené opatření k zajištění cílů uvedených v čl. 23 odst. 1, zohlední správce v zájmu zjištění toho, zda je zpracování pro jiný účel slučitelné s účely, pro něž byly osobní údaje původně shromážděny, mimo jiné:
 - a) jakoukoli vazbu mezi účely, kvůli nimž byly osobní údaje shromážděny, a účely zamýšleného dalšího zpracování;

- b) okolnosti, za nichž byly osobní údaje shromážděny, zejména pokud jde o vztah mezi subjekty údajů a správcem;
- c) povahu osobních údajů, zejména zda jsou zpracovávány zvláštní kategorie osobních údajů podle článku 9 nebo osobní údaje týkající se rozsudků v trestních věcech a trestných činů podle článku 10;
- d) možné důsledky zamýšleného dalšího zpracování pro subjekty údajů;
- e) existenci vhodných záruk, mezi něž může patřit šifrování nebo pseudonymizace.

Body odůvodnění: 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50

Sankce: čl. 83 odst. 5 písm. a) Nařízení

I. Právní titul – obecné pravidlo ochrany osobních údajů

Jedním z hlavních projevů zásady zákonnosti je, že správce může osobní údaje zpracovávat pouze v případech, že k tomu má alespoň jeden z právních titulů, které jsou stanoveny v čl. 6 odst. 1 písm. a) až f) Nařízení. Právní titul je podmínka, bez které není zpracování v žádném případě možné, resp. je od počátku nelegální. Proto musí být existence právního titulu vedle stanovení účelu zpracování vždy první, co musí správce před zamýšleným zpracováním vyřešit. V případě, že správce ani jeden platný právní titul ke zpracování mít nebude, je celé zpracování od počátku protiprávní. V případě, že takové zpracování bude řešit dozorový úřad, je tak velmi pravděpodobné, že nařídí toto zpracování zastavit a takto protiprávně zpracovávané údaje zlikvidovat. Zároveň je třeba mít na paměti, že i v případě, že správce pro zpracování nemusí získávat souhlas a může spoléhat na nějaký jiný právní titul, musí řádně plnit všechny ostatní povinnosti plynoucí z Nařízení, například informační povinnost dle čl. 13 či 14 Nařízení.

Pokud správce zpracovává zvláštní kategorie osobních údajů dle čl. 9 Nařízení nebo osobní údaje týkající se rozsudků v trestních věcech a trestných činech dle čl. 10 Nařízení, k zajištění zákonnosti nestačí pouze právní titul dle čl. 6 odst. 1 Nařízení. Pro zpracování zvláštních kategorií osobních údajů v souladu s Nařízením musí správce splnit navíc jednu z výjimek dle čl. 9 odst. 2 Nařízení a pro zpracování osobních údajů týkajících se rozsudků v trestních věcech a trestných činů musí splnit navíc také jednu z podmínek uvedených v čl. 10 Nařízení.

Právní titul pro zpracování se vždy pojí s určitým účelem zpracování. V praxi je velmi důležité si uvědomit, že právní tituly a účely zpracování se

budou vzhledem k některým kategoriím osobních údajů překrývat, resp. spolu budou bezprostředně souviset.

Příklad:

Provozovatel e-shopu zpracovává kategorie osobních údajů „jméno a příjmení“ a „kontaktní adresa“ hned pro tři účely, a to:

- a) za účelem zaslání objednaného zboží a provedení platby na základě právního titulu plnění smlouvy,*
- b) za účelem zaslání obchodních sdělení na základě právního titulu oprávněného zájmu (za současného respektování povinnosti disponovat předchozím opt-in či opt-out souhlasem k zaslání obchodních sdělení elektronickými prostředky, pokud mají být obchodní sdělení elektronickými prostředky zaslána) a*
- c) za účelem provozu zákaznické soutěže na základě souhlasu se zpracováním.*

Pokud jeden z těchto účelů a právních titulů odpadne, nebude to znamenat, že provozovatel e-shopu musí osobní údaje v této kategorii vymazat, jelikož je stále potřebuje pro zbylé účely a pro tyto účely má stále platné právní tituly.

V některých případech je také možné, aby na sebe právní tituly a účely zpracování bezprostředně navazovaly. Může tak nastat situace, kdy správce nebude muset osobní údaje vymazat ani po skončení původního účelu a právního titulu zpracování. To se může stát tehdy, pokud správci následně vznikne potřeba zpracovávat tuto kategorii osobních údajů pro nový účel a pro tento nový účel bude mít určitý právní titul. Pokud tak však chce správce činit, musí zároveň provést také posouzení slučitelnosti původního a nového účelu zpracování dle čl. 6 odst. 4 Nařízení. Více k tomuto posouzení v komentáři k čl. 6 Nařízení v části XVI. V žádném případě však nelze tiše přejít ze zpracování na základě jednoho právního titulu na zpracování na základě titulu jiného bez toho, aby na to byl subjekt údajů předem (či v případě dalšího zpracování následně) upozorněn. Jakákoliv taková změna musí být subjektům údajů sdělena podle podmínek stanovených v čl. 13 a 14 Nařízení.⁶⁰

⁶⁰ Pokyny WP29 ze dne 28. listopadu 2017 k souhlasu v Nařízení 2016/679, WP259, s. 22.

Příklad:

Prodejce kancelářského nábytku zpracovává osobní údaje za účelem splnění závazku, tedy zejména zaslání objednaného zboží a uskutečnění platby, a to na základě právního titulu plnění smlouvy. Objednatel však smlouvu porušil a provozovateli e-shopu tím způsobil škodu. Prodejce nyní potřebuje zpracovávat osobní údaje objednatele za účelem vymáhání tohoto právního nároku. Takové zpracování je tak nezbytné pro účely oprávněného zájmu prodejce, kterým je právě vymáhání nároku na náhradu vzniklé škody. Pokud prodejce provede posouzení slučitelnosti účelů, ze kterého vyplyne, že účely jsou slučitelné, nic mu nebrání osobní údaje za splnění podmínek dle Nařízení dále zpracovávat.

Oproti úpravě v zákoně o ochraně osobních údajů se zcela mění způsob využívání právních titulů. Z důvodu nepřesné transpozice směrnice 95/46/ES byl jako hlavní právní titul chápán souhlas a ostatní pouze jako alternativy v případě, že nebylo možné souhlas získat. V Nařízení jsou právní tituly zcela rovnocenné. Podmínky užívání právního titulu souhlasu se zpracováním jsou nadto natolik zpřísněné, že se situace fakticky zcela otáčí. Správce by měl vždy uvažovat nad tím, jestli nemůže použít jiný právní titul, než je souhlas, a souhlas získávat až ve chvíli, kdy je přesvědčen, že zpracování na základě jiného titulu nebude možno realizovat.

Dále byl ve srovnání se zákonem o ochraně osobních údajů změněn již samotný výčet právních titulů. V Nařízení zcela chybí právní titul zpracování oprávněně zveřejněných osobních údajů dle § 5 odst. 2 písm. d) zák. o ochraně os. údajů a právní titul poskytování osobních údajů o veřejně činných osobách dle § 5 odst. 2 písm. f) zák. o ochraně os. údajů. Taková zpracování jsou možná i nadále, nicméně je nutné najít pro ně jiný právní titul, a to zejména oprávněný zájem. Na druhou stranu přibyl oproti zákonu o ochraně osobních údajů právní titul zpracování nezbytného pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci dle čl. 6 odst. 1 písm. e) Nařízení.

Právní tituly, které ve výčtu oproti zákonu o ochraně osobních údajů zůstávají, se v některých případech mění. Nejvíce patrné je to bezesporu u právního titulu souhlasu se zpracováním, u něž se významně mění zejména podmínky pro jeho získávání a tím také možnost jeho praktického využití, a dále u oprávněného zájmu, jehož záběr Nařízení značně rozšiřuje. Změny a jejich dopady jsou vysvětleny v komentáři k čl. 7 Nařízení.

II. Souhlas se zpracováním osobních údajů

Prvním z možných titulů ke zpracování je souhlas subjektu se zpracováním osobních údajů. Tento souhlas se v Nařízení podstatně mění. Zatímco v zákoně o ochraně osobních údajů i v praxi se jednalo o velmi častý právní titul, podle Nařízení by měl být využíván pouze doplňkově, pokud správce nebude mít možnost využít jiného právního titulu. V Nařízení se mění už samotná definice, která je přísnější ohledně akce, kterou subjekt údajů souhlas projevuje. Správce bude nově muset prokázat, že určité chování subjektu údajů je jednoznačným projevem vůle k tomu, aby byly jeho osobní údaje zpracovány (více ke změně definice souhlasu v komentáři k čl. 7 Nařízení v části I).

Výrazně se mění také podmínky pro získávání souhlasu. Pokud je získáván písemně, musí být žádost o jeho udělení uvedena odděleně od jiných skutečností a musí být napsána srozumitelně a jasně. V zásadě by se tedy tyto žádosti neměly nacházet v obchodních podmínkách správce (více k podmínkám písemného získávání souhlasu v komentáři k čl. 7 v části III).⁶¹ Daleko více než dříve se v Nařízení řeší také svoboda, kterou měl správce při udělování souhlasu subjektu údajů. Za indikátor nesvobodného udělení je v Nařízení výslovně označena situace, kdy správce podmiňuje poskytnutí služby udělením souhlasu se zpracováním za účely, které nejsou pro plnění smlouvy nezbytné. Nesvobodný však může být potenciálně také souhlas udělený zaměstnancem zaměstnavateli nebo fyzickou osobou orgánu veřejné moci, proto by takoví správci obecně neměli na tento titul příliš spoléhat (více k problematice v komentáři k čl. 7 Nařízení v části I a III).⁶²

Souhlas je právním jednáním, jímž subjekt údajů vyjadřuje svolení k tomu, aby správce zpracovával jeho osobní údaje. Jakožto právní jednání podléhá souhlas se zpracováním kromě podmínek v Nařízení také obecným podmínkám platnosti právního jednání v občanském zákoníku (v případě, že se na správce vztahuje české právo). Stejně tak se na udělení souhlasu aplikuje také obecná úprava smluvního i zákonného zastoupení dle občanského zákoníku. Z toho důvodu je tedy možné, aby za dítě udělil souhlas jeho zákonný zástupce. Souhlas rodiče bude přitom vyžadován vždy, když je účel příliš složitý na to,

⁶¹ Nepřípustnost takového jednání však ÚOOÚ konstatoval už na základě předchozí právní úpravy, srov. stanovisko ÚOOÚ č. 2/2011 Zpracování osobních údajů na základě souhlasu ve smlouvě nebo Všeobecných obchodních podmínkách a s tím související problémy.

⁶² Pokyny WP29 ze dne 8. června 2017 ke zpracování osobních údajů v zaměstnání, WP249, s. 6–7.

aby jej vzhledem ke své rozumové a volní vyspělosti dítě pochopilo. Důkazní břemeno ohledně toho, že je účel zpracování přiměřený vzhledem k vyspělosti dítěte, navíc vždy leží na straně správce. Proto by měl správce v pochybnostech vždy raději vyžadovat souhlas zákonného zástupce.

V Nařízení se podmínky užívání právního titulu souhlasu se zpracováním poměrně zásadně mění. Definice souhlasu nově požaduje, aby byl projev vůle jednoznačný, a současně došlo k zásadnímu zpřísnění podmínek pro získávání souhlasu. Další specifické podmínky jsou potom stanoveny v čl. 8 Nařízení pro získávání souhlasu se zpracováním osobních údajů dětí v souvislosti s nabídkou služeb informační společnosti. Více k těmto podmínkám v komentáři k čl. 8 Nařízení.

Souhlas se zpracováním je – minimálně v českém prostředí – jedním z nejuzívanějších titulů, ač ve většině běžných životních situací lze uplatnit jiný právní titul, a vyžadování souhlasu je tak nadbytečné. Spoléhat se na souhlas bylo však již v úpravě před účinností Nařízení poněkud problematické a v samotném Nařízení je jeho užívání ještě obtížnější. Hlavní nevýhody souhlasu spočívají v poměrně striktních podmínkách jeho získávání a ve skutečnosti, že jej subjekt údajů může kdykoliv odvolat. Podrobně jsou podmínky platnosti uděleného souhlasu rozebrány v komentáři k čl. 7 Nařízení.

III. Plnění smlouvy

Ve velké skupině případů správci zpracovávají osobní údaje na základě titulu plnění smlouvy. Pokud je určité zpracování nezbytné pro plnění smluvního závazku (např. poskytování služby) nebo k jeho uzavření, je správce oprávněn za tímto účelem osobní údaje zpracovávat a nemusí získávat další právní titul, např. souhlas. Takové zpracování bude zákonné automaticky. Tento právní titul se však vztahuje pouze na zpracování prováděné za účelem splnění tohoto závazku nebo jeho uzavření. Správce tak například může zákonně zpracovávat jméno a adresu svého zákazníka, který si u něj objednal nějaké zboží, za účelem zaslání tohoto zboží na jeho adresu. Nezbytné však pravděpodobně nebude zpracovávání celé plejády kontaktních údajů (e-mail typicky postačí), údajů o chování zákazníka na webu správce, údajů o zařízení (počítač, telefon) zákazníka, údajů o preferencích a zájmech zákazníka apod. Správce současně nemůže svévolně překročit účel zpracování a údaje např. prodat třetí straně.

Pro správné využití tohoto právního titulu je vždy potřeba identifikovat fundamentální cíl daného závazku a osobní údaje následně pod tímto titulem zpracovávat pouze k jeho dosažení. Ve smlouvě nelze bez dalšího stanovit, že

zpracování bude probíhat i za jinými, vedlejšími účely, a spoléhat na to, že zpracování podléhá právnímu titulu plnění závazku jen proto, že to je napsané ve smlouvě.⁶³

Příklad:

Poskytovatel e-mailové služby zpracovává osobní údaje obsažené ve zprávách a příložených souborech uživatelů na základě právního titulu plnění smlouvy. Bez zpracování by totiž služba nemohla fungovat. Poskytovatel služby chce začít prověřovat obsah příloh na přítomnost škodlivého softwaru za účelem zajištění síťové bezpečnosti. Takové zpracování již nelze podřadit pod právní titul plnění smlouvy, jelikož není nezbytné pro zajištění e-mailové služby. Poskytovatel tedy musí na zpracování najít jiný právní titul, např. oprávněný zájem.

Tento právní titul se vztahuje pouze na zpracování nezbytná pro uzavření či splnění závazku. Obecně je také uznáváno, že zpracování osobních údajů za účelem zaslání pouhé výzvy ke splnění závazku pod tento právní titul ještě lze podřadit. Nebude se však již vztahovat na zpracování v důsledku nesplnění závazku. Pokud tedy správce bude potřebovat zpracovávat osobní údaje např. za účelem vymáhání pohledávky, bude tak muset činit na základě jiného titulu, typicky na základě oprávněného zájmu. Pro korektní využití právního titulu oprávněného zájmu je však vždy nutné provést alespoň elementární posouzení oprávněného zájmu a zpracování zahájit pouze tehdy, má-li posouzení pozitivní výsledek, což v praxi bude obvykle platit. Více o oprávněném zájmu a jeho posuzování v komentáři k tomuto článku v části VII.

IV. Plnění právní povinnosti

Pokud nějaký právní předpis členského státu či EU po správci požaduje, aby osobní údaje zpracovával, resp. aby prováděl určitou činnost, pro kterou je zpracování osobních údajů nezbytné, bude se na takové zpracování aplikovat právní titul plnění právní povinnosti, a správce tak bude moci osobní údaje zpracovávat bez souhlasu. Zároveň je jasně stanoveno, že se musí jednat

⁶³ Pokyny WP29 ze dne 9. dubna 2014 ke konceptu oprávněného zájmu dle čl. 7 směrnice 95/46/ES, WP217, s. 17.

o povinnost vyplývající z práva členského státu nebo EU, a že se tedy nemůže jednat o povinnost z práva třetí země.⁶⁴ Pro zpracování osobních údajů pro plnění povinností, které správci ukládá právo třetí země, bude správce muset najít jiný právní titul, popř. takovou povinnost vůbec nebude moci splnit.

Právní povinnost musí být zvláštním právním předpisem stanovena natolik určitě, aby z ní bylo možné poznat, jaká zpracování na jejím základě budou probíhat – nemusí však nutně stanovovat konkrétní osobní údaje či kategorie osobních údajů, které mají být zpracovávány. Správce také nesmí mít nepřiměřenou možnost vlastního uvážení v tom, jak povinnost splní. Zároveň nesmí účel vyjádřený danou povinností překročit. (Pozn.: Pokud právní předpis není dostatečně konkrétní, aby stanovil titul právní povinnosti, stále může být podkladem pro zpracování ve veřejném zájmu – srov. níže v komentáři k tomuto článku v části VI.)

Příklad:

Banka má právní povinnost provádět identifikaci a kontrolu totožnosti svých klientů, vyplývající z AML zákona. Tato legislativa pro ověřování určuje konkrétní způsob. Banka se však v rámci zvyšování bezpečnosti rozhodne jít nad rámec těchto povinností a vyvine novou technologii, která při komunikaci klienta s bankou využívá čteček otisků prstů na moderních chytrých telefonech. Tímto však banka začala zpracovávat osobní údaje pro své vlastní účely, které zákonný účel přesahuje. Navíc začala zpracovávat přísněji chráněné biometrické údaje. Pro takové zpracování banka nemá bez dalšího právní základ, resp. dané zpracování nelze označit za zpracování nezbytné pro splnění právní povinnosti vyplývající z AML zákona. Pokud tak banka bude chtít činit, bude pro toto zpracování muset nalézt jiný právní titul dle čl. 6 odst. 1 Nařízení a navíc ještě splnit některou z výjimek dle čl. 9 Nařízení.

Právní povinnost musí vyplývat ze zákona, ale upřesněna může být i v podzákonném předpisu. Ustanovení zvláštního právního předpisu, které tuto povinnost obsahuje, se označuje jako tzv. právní základ. Na právní základ klade Nařízení

⁶⁴ Tímto je vyjasněn např. také problém zpracování osobních údajů za účelem plnění právní povinnosti vytvořit v rámci organizace systém pro ochranu whistleblowerů vyplývající ze Sarbanes-Oxley Act (2002) v USA.

v čl. 6 odst. 3 určité nároky a stanoví zde kupříkladu to, jak konkrétní musí právní základ být a co všechno z něj musí vyplývat. Více k požadavkům, které Nařízení na právní základ klade, v komentáři k tomuto článku v částech XII až XV.

Takovou právní povinností je např. povinnost zaměstnavatele předávat osobní údaje příslušné zdravotní pojišťovně dle § 10 zákona o veřejném zdravotním pojištění nebo povinnost identifikace a kontroly osob na základě § 7 až 15 AML zákona. Pod tímto právním titulem tak osobní údaje zpracovává zejména veřejná správa, jejíž úkoly jsou s ohledem na ústavní zásadu zákonnosti výkonu veřejné moci formulovány právě jako právní povinnosti. Pokud bude pro jejich splnění nezbytné zpracovávat osobní údaje, budou tak moci orgány veřejné moci činit na základě tohoto právního titulu.

Musí se ovšem skutečně jednat o právní povinnost, nikoliv o pouhé oprávnění. Správce nemůže mít na výběr, jestli povinnost splní, nebo ne. V současnosti nic nebrání tomu, aby dal zvláštní zákon určitému správci právní možnost (nikoliv povinnost) osobní údaje zpracovávat. Podle Nařízení však již takováto oprávnění bez dalšího nepředstavují právní titul dle tohoto ustanovení, jelikož Nařízení rozšiřování výčtu právních titulů neumožňuje a nařízení mají před zákony aplikační přednost. I po účinnosti Nařízení však v českém právním řádu zůstane řada takových oprávnění zachována. Podle Nařízení takové oprávnění automaticky neznamená, že správce může osobní údaje zpracovávat. Takový případ může nastat například při zveřejňování údajů dlužníka bankou dle § 38 odst. 7 zák. o bankách či vedení osobního spisu zaměstnance dle § 312 zák. práce. Správci musejí mít pro zpracování za těmito účely jiný právní titul, a to zpravidla oprávněný zájem. Zákonné oprávnění ve zvláštním právním předpisu je přitom v rámci posouzení oprávněného zájmu významným indikátorem toho, že tento zájem převáží nad právy a svobodami subjektů údajů. Více o oprávněném zájmu a jeho posuzování v komentáři k tomuto článku v částech VII až XI.

V. Životně důležitý zájem

Životně důležitý zájem je právní titul pro zpracování, který je možné použít jen v případech, kdy je osobní údaje nutné zpracovávat za účelem předejití vzniku újmy na životě subjektu údajů nebo jiné osoby. Tento právní titul by se měl využívat pouze tehdy, není-li možné využít jiného právního titulu.⁶⁵ Typicky se tedy užije např. v případech, kdy je nutné zpracovávat osobní údaje oběti nehody, která nedokáže dát souhlas.

⁶⁵ Bod 46 odůvodnění Nařízení.

Příklad:

Nemocnice přijímá do ambulantní péče obětí autonehody a potřebuje zjistit její identifikační údaje – bez tohoto zpracování nebude schopna zjistit z databáze pacientů, zda pacient trpí alergií na určitý léčivý přípravek apod. Pacient je v okamžiku v bezvědomí, proto personál prohlédne jeho osobní věci, najde občanský průkaz a potřebné údaje si opíše.

Oproti úpravě v zákoně o ochraně osobních údajů je Nařízení u tohoto právního titulu volnější hned ve dvou ohledech. V první řadě již důležitý životní zájem není omezen pouze na samotný subjekt údajů, jehož osobní údaje jsou zpracovány. Nově bude možno osobní údaje subjektu údajů zpracovávat i v případě, že bude ohrožen životní zájem jiné fyzické osoby. Za druhé odpadá podmínka dodatečného získání souhlasu, která je v zákoně o ochraně osobních údajů zakotvena nad rámec směrnice 95/46/ES. Podle současné úpravy musí správce bez odkladu poté, co je to možné, získat od subjektu údajů souhlas se zpracováním osobních údajů, jinak musí zpracování ihned ukončit a osobní údaje vymazat. Získat dodatečný souhlas tedy podle Nařízení nově získávat nemusí. Tato podmínka však i nyní nepřímou vyplývá ze zásad účelového omezení a omezení uložení – v rámci příkladu uvedeného výše tedy bude po poskytnutí neodkladné lékařské péče účel zpracování vyčerpán a údaje již bez jiného titulu nebude možno dále zpracovávat a uchovávat. V úvahu připadá využití tohoto právního titulu také pro nezbytné humanitární účely, včetně monitorování epidemií a jejich šíření, nebo v naléhavých humanitárních situacích, zejména v případech přírodních a člověkem způsobených katastrof.⁶⁶

VI. Úkol ve veřejném zájmu nebo výkon veřejné moci

Tento právní titul slouží primárně pro zpracování osobních údajů orgány veřejné moci. Zároveň jej však mohou užívat také subjekty soukromého práva, které jsou pověřeny výkonem určitého úkolu veřejné moci. Orgány veřejné moci budou v naprosté většině případů zpracovávat osobní údaje buď na základě právě tohoto právního titulu, nebo na základě právního titulu plnění právní povinnosti. Rozdíl mezi těmito dvěma právními tituly spočívá v tom,

⁶⁶ Tamtéž.

jak musí být formulován jejich právní základ, tedy ustanovení zvláštního předpisu, které jim ke zpracování dává zmocnění. Právní základ pro použití právního titulu plnění právní povinnosti musí správci něco vyloženě přikazovat a ten nesmí mít na výběr, jestli tak učiní, nebo ne. Právní titul zpracování při plnění úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci se použije v případech, kdy správci právní základ dává určitý úkol ve veřejném zájmu a pro jeho splnění je nutné zpracovávat osobní údaje. Na rozdíl od právního titulu plnění právní povinnosti není potřeba, aby správce zpracováním plnil konkrétní právní povinnost. Správce si tedy v některých případech může v rámci některé své zákonem stanovené diskrece zvolit, jakým způsobem úkol ve veřejném zájmu splní, a pokud při tomto způsobu bude potřeba zpracovávat osobní údaje, může tak činit na základě tohoto právního titulu. Více k požadavkům, které Nařízení na právní základ klade, v komentáři k tomuto článku v částech XII až XV.

Příklad:

Profesní komora je oprávněna vést disciplinární řízení se svými členy. Za účelem vedení řízení bude moci na základě tohoto právního titulu zpracovávat relevantní osobní údaje.

Ve směrnici 95/46/ES se tento právní titul vyskytuje ve stejné podobě, nicméně v zákoně o ochraně osobních údajů zcela chybí. Namísto toho jsou v zákoně o ochraně osobních údajů zakotveny pouze některé výjimky pro specifické případy zpracování. Do účinnosti Nařízení tak orgány veřejné správy osobní údaje zpracovávaly zejména na základě právního titulu plnění právní povinnosti. Vzhledem k nižším nárokům na zmocnění ve zvláštním předpisu lze očekávat, že pro orgány veřejné správy v ČR bude existence tohoto nového právního titulu přínosem.

Orgány veřejné moci nebo jiné subjekty výkonem veřejné moci pověřené však nemohou tohoto právního titulu využívat libovolně. Aby byl titul platný, musí být zpracování nezbytné k výkonu nějakého úkolu, který daný orgán veřejné moci provádí. Orgány veřejné moci budou tedy moci osobní údaje pod tímto titulem zpracovávat pouze za takovými účely, které směřují k plnění jejich úkolů veřejné správy.